

JAK V NINIVE USPOŘÁDALI OBLEČO-BUDKU

21.1.2024, Kamil Vystavěl

Koloským 3,8-13: Ale nyní odhodte to všecko: zlobu, hněv, špatnost, rouhání, pomluvy z vašich úst. Neobelhávejte jeden druhého, svlechte se sebe starého člověka i s jeho skutky a oblecte nového, který dochází pravého poznání, když se obnovuje podle obrazu svého Stvořitele. Potom už není Řek a Žid, obřezaný a neobřezaný, barbar, divoch, otrok a svobodný - ale všechno a ve všech Kristus. Jako vyvolení Boží, svatí a milovaní, oblecte milosrdný soucit, dobrotu, skromnost, pokoru a trpělivost. Snášejte se navzájem a odpouštějte si, má-li kdo něco proti druhému. Jako Pán odpustil vám, odpouštějte i vy.

Jonáš 3,1-10: I stalo se slovo Hospodinovo k Jonášovi podruhé: "Vstaň, jdi do Ninive, toho velikého města, a provolávej v něm, co ti uložím." Jonáš tedy vstal a šel do Ninive, jak mu Hospodin uložil. Ninive bylo velké město před Bohem, muselo se jím procházet tři dny. Jonáš vešel do města, procházel jím jeden den a volal: "Ještě čtyřicet dní, a Ninive bude vyvráceno." I uvěřili ninivští muži Bohu, vyhlásili půst a oblékli si žíněné suknice od největšího až po nejmenšího. Když to slovo proniklo k ninivskému králi, vstal ze svého trůnu, odložil svůj plášť, zahalil se do žíněné suknice a sedl si do popela. Potom dal v Ninive rozhlásit: "Podle vůle krále a jeho mocných rádců! Lidé ani zvířata, skot ani brav ať nic neokusí, ať se nepasou a nepijí vodu. Ať se zahalí do žíněné suknice, lidé i zvířata, a naléhavě ať volají k Bohu. Každý ať se odvrátí od své zlé cesty a od násilí, které mu lpí na ruce. Kdo ví, možná že se Bůh v lítosti obrátí a odvrátí od svého planoucího hněvu a nezahyneme." I viděl Bůh, jak si počínají, že se odvracejí od své zlé cesty, a litoval, že jim chtěl učinit zlo, které ohlásil. - A neučinil tak.

Ještě čtyřicet dní a Ninive bude vyvráceno! Volal Jonáš, zatímco chodil po ulicích stejnojmenného města. A ninivským obyvatelům to pomohlo, aby provedli sebe-reflexi a udělali tolik potřebnou osobní i kolektivní reformu.

Co pomáhá vám? Určitě bychom se mohli vystřídat zde u pultíku a někteří z Vás by nám ostatním mohli vyprávět, co se stalo, co jste kde slyšeli nebo zažili a Vám to pomohlo, abyste se zamysleli a změnili své návyky. Ani to nemusí být veřejná řeč, takové události můžete sdílet třeba se svým blízkým mezi čtyřma očima. Otázka zní takto: Co mi pomohlo, abych se pustil do činnosti zvané pokání? Co mi pomáhá k tomu, abych ze sebe svléknul starého člověka s jeho skutky a oblékl nového?

Minulý pátek mládež uspořádala oblečo-budku, aby lidé mohli změnit svůj oděv – snadno a čistě = bez využití služeb špinavého výrobního a obchodnického řetězce. A pár dní na to v neděli čteme v kostele také o změně oblečení, tentokrát o vnitřním, duchovním převlékání. Být křesťanem znamená uspořádat čas od času ve svém srdci něco jako oblečo-budku, odložit v ní to, co už dělat nechci, to co už nepotřebuji. A naopak se v ní mohu obléknout či obout do skutků a činností, které stojí za to, aby v mém životě byly uskutečňovány. Přemýšlel jsem nad tím, co může člověka přimět k tomu, aby se do tohoto duchovního převlékacího procesu pustil. A napadlo mě několik možností, o něž se chci s Vámi podělit.

1. Natlakovaná nádoba

Co se stane s pneumatikou, jestliže do ní nahustíme příliš mnoho vzduchu? Zvětší se, ztvrdne, nakonec udělá velkou ráno a praskne. A co se stane s lidskou duší, jestliže musí snášet příliš dlouho a příliš moc zážitků, které ji uvádějí do nepohody? Když se člověk snaží unést příliš dlouho příliš velkou tíhu, můžeme očekávat dvě typická vyústění: buď dotyčná osoba svůj tíživý kabát statečně a nerozumně ponechá na ramenou příliš dlouho, dokud nepadne, až do zhuntování vlastního těla či roztrhání vlastní duše. Jinými slovy – žádné převléknutí nenastane. Anebo druhá možnost, člověk s tím břemenem jde a kypí to v něm, až v určitou chvíli nastane tak strašně velké vnitřní pnutí, až mu dojde, že takto to prostě dál nejde, takhle už se žít nedá – a ten nesnesitelný kabát bez milosti roztrháte a třísknete s ním o zem. To je jedna z cest, jak může proběhnout osobní převléknutí. Je to ovšem trochu destruktivní cesta, potenciálně ničivý způsob změny návyků. Znáte ho? Zažili jste to někdy? Já ano. Ale pokání bych tomu neříkal. A nejsem si vůbec jistý, zda je právě toto Boží cesta k blahodárné lidské přeměně.

2. Nečekaný náraz

Zatímco u přehuštěné pneumatiky pozorný jedinec včas rozpozná, že je na čase s foukáním přestat, aby to nebouchlo, vnější nahodilá událost může přijít bez jakéhokoliv varování. Stává se, že

přijde šok, náhlá a nečekaná změna, zřítí se most, narazíte do zdi a cesta prostě dál nevede. Co teď?

Chtě nechtě, jsme přinuceni ke změně, není možné dělat a tvářit se, jako by zůstalo vše při starém. Je to drsný způsob, jak se lidé někdy musejí převléknout, protože vlastně nemají na výběr. A opět se k tomu můžeme postavit všelijak: někdo zůstane stát u zdi, která nikam nevede a buší do ní hlavou, pěstmi, protože se nedokáže smířit s tím, že tudy cesta nevede. Někdo v tom uvidí příležitost a ochotně změni směr, najde si nový cíl, nový způsob života, novou cestu, přizpůsobí se, vysvlékne to, co už se mu nehodí a najde si takový oděv, který se v dané situaci jeví jako přijatelný.

Být donucen ke změně je vlastně poněkud krutý způsob převlékání, zastihuje leckterého člověka nepřipraveného, v okamžiku, kdy o to vůbec nestojíme a nemáme kapacitu s nárazem se vyrovnat. A když nemáme kapacitu či průvodce, který by nám pomohl se s nárazem vyrovnat, naše zkušenost se stává bolestivým a tíživým traumatem. Při nárazu dost často nastává deformace, porušení, zranění spíše, než potřebná reforma či ozdravení. A upřímně řečeno, neumím si dost dobře představit, že by Hospodin preferoval a lidem s radostí naděloval něco jako léčbu šokem. A přece se k tomuto postupu někdy lidé uchylují, občas býváme svědky smutného dění, když jeden se snaží šokem či nárazem někoho jiného „vyškolit“ či donutit ke změně chování.

3. Pošťouchnutí

Příběh o Jonášovi ukazuje ještě jinou cestu, která by mohla vést k pokání, k osobní a kolektivní reformě. *Ještě čtyřicet dní a Ninive bude vyvráceno!* Čtyřicet dní je dost dlouhá doba na to, aby jeden úplně zapomněl na divnou řeč jakéhosi cizince procházejícího se městem – a dost dlouhá doba na to, abych se řádně připravil na to, co se v onen den možná stane. *Ještě čtyřicet dní a Ninive bude vyvráceno!*

V tomto případě jsem vyzván / pozván / pošťouchován ke změně. Mohu se v klidu rozhodnout, jestli tu změnu provedu, nebo nikoli. Nejsem do toho vhozen, nejsem k tomu donucen, nátlak se nestupňuje. Jen den za dnem se blíží to, co bylo ohlášeno. Ze Sodomy vedla cesta ven, z Ninive je možné včas vzít nohy na ramena. Anebo nemusíte dělat nic, můžete si klidně dál zůstat ve svém oblečení a ve svých návycích a ono se dříve nebo později uvidí, jak to dopadne. Tak slabé je Boží slovo. Tak slabé, tak mírné jsou šouchance směrem k pokání, ke včasnému opuštění těch činností, které nemají budoucnost. A Bible podobných šouchanců zachytila desítky, možná stovky.

4. Jonáš a klimatolog

Jonášovo kázání v Ninive mi připomíná povídání odborníků na počasí – ještě čtyřicet let a bude fakt nesnesitelné horko. Ještě tolik a tolik dní, než se stane to a ono. Všichni jsme to už mnohokrát slyšeli. A máme hodně času na rozmyšlenou – výrazně víc času než obyvatelé Ninive.

Je to docela slabé a nenápadné slovo k pokání. Když stojíte vedle dálnice, když hledíte na stovky a tisíce vozů řítící se tam i zpět, může v jejich hluku a spěchu to tiché slovo úplně zaniknout. Ale mně se v tom hluku stalo, že se tiché varování naopak velice zesílilo, dopadlo na mě se značnou silou. A existuje řada lidí, na které vyprávění klimatologů zapůsobilo tak jako Jonášovo kázání na obyvatele Ninive, takže svlékli svůj starý oděv a oblékli se do jiného. Mírné šouchnutí může být nesmírně mocné.

Závěr

Na začátku jsem položil otázku: co vám pomáhá k tomu, abyste se rozhodli změnit své návyky? Možná potřebujete, aby vedle vás nejprve někdo dlouho kypěl a vybuchl jako sopka. Někomu pomáhá, když se drsně a náhle srazí s realitou, aby si při následném ošetřování boule řekl, že asi nastal čas změnit směr jízdy. Anebo možná vám pomáhá, když někdo jiný pojmenuje trpké důsledky, k nimž vaše počínání teprve směřuje. A člověk si to v hlavě porovná a řekne: ne, já se chci dostat k jinému cíli, a proto musím činit pokání, nabrat nový směr, musím si zajít do oblečo-budky, něco svléknout, odložit a něco jiného se naučit nosit.

Prosíme tě, Bože, abys nám milostivě dával příležitosti k pokání. Prosíme, daruj nám šouchance a dávej nám také potřebný čas na rozmyšlenou, ať se ve svém smýšlení posouváme, ať se svým životem obnovujeme ke tvému obrazu. Prosíme tě o to ve jménu Ježíše Krista.